

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/22/2017
Identifikačné číslo spisu: 1516000330
Dátum vydania rozhodnutia: 18.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1516000330.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Gabriely Šimonová na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením 18. júla 2018, v trestnej veci proti obvinenému M. R., pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák., o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky v prospech obvineného proti právoplatnému trestnému rozkazu Okresného súdu Bratislava V z 10. mája 2016, sp. zn. OT 116/2016, podľa § 382a, § 386 ods. 1, ods. 2, § 388 ods. 1 Tr. por., po zistení dovolacieho dôvodu ustanoveného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., takto

rozhodol:

Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V z 10. mája 2016, sp. zn. OT 116/2016,

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 348 ods. 1 písm. d/, § 61 ods. 1, ods. 2, Tr. zák. v neprospech obvineného M. R..

Napadnutý trestný rozkaz okresného súdu sa z r u š u j e .

Z r u š u j ú s a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Bratislava V s a p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V 10. mája 2016 trestným rozkazom, sp. zn. OT 116/2016, uznal obvineného M. R. za vinného z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 08.05.2016 v čase asi o 22:25 hod. bol v Bratislave z parkoviska na Šintavskej ulici na Strečiansku ulicu viedol osobné motorové vozidlo zn. Fiat Stilo, EČ: H. XXX A., a to i napriek tomu, že mu bol

trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V pod sp. zn. 1 T 6/2014, zo dňa 21.01.2014, právoplatným 15.02.2014, uložený okrem iného aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní 2 (dva) roky, pričom doba výkonu trestu v čase spáchania skutku ešte neuplynula,

teda maril výkon rozhodnutia súdy tým, že vykonával činnosť, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie súdu o zákaze činnosti.

Obvinený bol za to odsúdený podľa § 348 ods. 1, § 36 písm. l/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2 Tr. zák. k trestu odňatia slobody v trvaní 1 rok.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. mu bol výkon trestu podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 roky.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. obvinenému bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 3 roky.

Tento trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť 10. mája 2016. Obvinený po prevzatí tohto trestného rozkazu 10.05.2016 sa vzdal práva podať proti nemu odpor a rovnako tak urobil aj prokurátor. Obvinený bol ihneď prepustený zo zadržania na slobodu.

Vo vykonávacom konaní, v referáte pre výkon tohto trestného rozkazu z 11.05.2016 bolo nariadené, že výkon trestu zákazu činnosti začína plynúť od 29.12.2017 a pravdepodobne skončí 29.12.2020.

Proti tomuto trestnému rozkazu, na podnet predsedu Okresného súdu Bratislava V, 02. marca 2017 podala dovolanie ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Poukázala v ňom na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12.02.2015, sp. zn. II. ÚS 525/2014 (tiež aj na uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3 Tos 53/2015). Z neho je zrejmé, že trest zákazu činnosti začína plynúť v zásade dňom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol súdny zákaz činnosti uložený, pričom sa neprihliada na zákaz činnosti uložený správnym orgánom.

Trest zákazu činnosti v trestnej veci Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1 T 6/2014, plynul od 15.02.2014 (od právoplatnosti trestného rozkazu) do 15.02.2016.

Obvinený M. R. preto v dobe spáchania skutku dňa 08.05.2016 v konaní, sp. zn. 0T 116/2016, de iure zákaz činnosti uložený nemal, nakoľko tento uplynul dňa 15.02.2016. Týmto postupom došlo k porušeniu Trestného zákona v ustanovení § 348 ods. 1, § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., čím je naplnený uplatnený dovolací dôvod.

Ministerka spravodlivosti navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 0T 116/2016, z 10.05.2016 bol porušený zákon vo vyššie citovaných ustanoveniach v neprospech. Dovoláním napadnutý trestný rozkaz podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušiť a zrušiť aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. okresnému súdu prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Dovolanie bolo na vedomie zaslané obvinenému 16.03.2017, okresnému prokurátorovi 10.03.2017 a Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky 13.03.2017 s tým, že sa môžu k nemu vyjadriť v súdom určenej lehote.

K nemu sa vyjadril 20.03.2017 iba okresný prokurátor, čo bolo na vedomie zaslané ustanovenému obhajcovi. Vo vyjadrení prokurátor uviedol, že s dovolaním ministerky spravodlivosti SR sa nestotožňuje. Poukázal pritom na namietané rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo 16.04.2014, sp. zn. 3 Tos 37/2014, zhodné so zamietavým rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II z 21.01.2014, sp.

zn. 1 T 55/2009, podľa ktorých podmienky na podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti neboli splnené. Trest zákazu činnosti sťažovateľa totiž začal plynúť až po výkone posledného zákazu činnosti (tento druh sankcie bol uložený správnym orgánom) a v tej súvislosti je poukázané na judikát R 49/1976 (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 09.03.1976, sp. zn. 6 Tz 3/76), podľa ktorého pri určení polovice vykonanej časti trestu zákazu činnosti pre rozhodnutie o podmienenom upustení od výkonu zvyšku tohto trestu sa postupne uložené a doposiaľ nevykonané tresty zákazu činnosti (za predpokladu, že ide o zákaz tej istej činnosti), sčítajú. Uvedené rozhodnutia nepredstavovali exces v rozhodovacej praxi všeobecných súdov, ale naopak takúto, tzv. sčítaciu zásadu nevykonaných zákazov činnosti (bez ohľadu, či išlo o správnu sankciu uloženú správnym orgánom alebo trest uložený súdom), si v dlhoročnej aplikačnej praxi osvojili nielen všeobecné súdy, ale aj všetky orgány činné v trestnom konaní a bezvýhradne aj správne orgány.

Aplikácia Nálezu Ústavného súdu SR z 12.02.2015, sp. zn. II. ÚS 525/2014, v rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave zo 16.04.2014, sp. zn. 3 Tos 37/2014, predstavuje zásadný prelom do dlhoročnej praxe súdov. Paradoxne Ústavný súd SR v tomto Náleze nekonštatoval, že takáto súdna prax je a priori nesprávna alebo nesúladná so zákonom. Ústavný súd konštatoval arbitrárnosť sťažovateľom namietaného rozhodnutia krajského súdu zo 16.04.2014 (spočívajúcu v tom, že tento súd nezdôvodnil, prečo aplikoval judikát R 49/1976, keď neboli uložené viaceré tresty zákazu činnosti, výmery ktorých by bolo potrebné sčítať pre určenie polovice vykonaného trestu, ale bol uložený jeden súhrnný trest za súčasného zrušenia predchádzajúcich trestov, a prečo nezdôvodnil podľa akých úvah sankciu zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uloženú sťažovateľovi v priestupkovom konaní považoval pre účely stanovenia polovice vykonaného trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlo za trest), ktorá ako jediný dôvod viedla k záveru o porušení základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1, čl. 49 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor).

Prokurátor vo vyjadrení poukázal aj na čl. 154 Ústavy SR, čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7, Listinu základných práv EÚ a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP). Z nich vyplýva, že medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách ratifikovaných Slovenskou republikou a vyhlásených spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. V aplikačnej a rozhodovacej praxi všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní sa akceptuje zásada zákazu dvojitého stíhania za ten istý skutok (ne bis in idem). Pojmy „trestné obvinenie“, „trestný čin“, „trestný delikt“ alebo „súd“ vykladajú orgány Dohovoru a ESĽP autonómne, nezávisle od ich definícií vo vnútroštátnom práve. Na základe toho pod čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 možno podradiť aj také protiprávne konanie, ktoré podľa nášho vnútroštátneho poriadku nie sú označené ako trestný čin, ale ako priestupok, či správny delikt. Posúdenie či určitý delikt, ktorý sa osobe kladie za vinu, je deliktom trestným v zmysle Dohovoru, t.j. posúdenie rovnocenného prieniku medzinárodného práva do práva vnútroštátneho, je v súčasnosti založené na tzv. Engelovských kritériách: i/ kvalifikácia deliktu podľa vnútroštátneho práva, ii/ povaha deliktu (či predmetná aplikovaná norma má všeobecnú povahu) a iii/ druh a stupeň závažnosti sankcie, ktorá môže byť za trestný delikt uložená (či má sankcia tzv. trestnú povahu, t.j. plní aj preventívno-represívny účel, alebo má iba reparačnú povahu), pričom pri posudzovaní tohto kritéria je najdôležitejšia prísnosť a výška sankcie, ktorú možno za delikt uložiť.

Podľa judikatúry ESĽP a orgánov Dohovoru sa pojem „súd“ vykladá autonómne a nezávisle od jeho pojmu vo vnútroštátnom právnom poriadku. Za súd sa považuje zákonom upravený nezávislý a nestranný orgán, ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať v konaní súdneho charakteru so záväznými účinkami o sporoch a veciach, ktoré mu boli predložené. V zmysle Dohovoru sú preto za súd považované aj niektoré správne orgány, orgány záujmovej samosprávy a dokonca aj niektoré disciplinárne orgány nezaraďované do sústavy súdov.

Postih priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, o ktorých rozhoduje správny orgán, všeobecná povaha aplikovanej normy, preventívno-represívny účel ukladanej sankcie, druh a stupeň jej prísnosti a závažnosti by nepochybne splnil tzv.

Engelovské kritéria a v odôvodnenom prípade aj vytvoril prekážku ne bis in idem. Náhľad na začlenenie tzv. trestného postihu za priestupok do jednej sústavy protiprávnych konaní a ich trestnoprávneho postihu vo svetle európskej judikatúry by nemal byť dvojkoľajný. Nemožno totiž na jednej strane pripustiť rovnocennosť rozhodovania správneho orgánu a súd, všeobecnú povahu deliktu a trestného činu a rovnaký druh a stupeň závažnosti sankcie s rovnorodým preventívno-represívnym účelom a na druhej strane nebrať uloženú sankciu do rovnocenného ponímania trestu zákazu činnosti so všetkým, čo k nemu patrí, t.j. aj začiatku a konca jeho plynutia.

Sankcia zákazu činnosti uložená správnym orgánom by sa stala obsoletnou a nevykonateľnou vždy okamihom právoplatnosti následne uloženého, čo aj miernejšieho, trestu zákazu činnosti. Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch tiež neobsahuje ustanovenie o tzv. spočívání doby zákazu činnosti.

Dovolacie námietky ministerky spravodlivosti nie sú tak jednoznačne, ako by sa na prvý pohľad zdalo. Nielenže arbitrárnym spôsobom (odkazom na jedno rozhodnutie) negujú doterajšiu dlhoročnú aplikačnú prax, ale nesystematickým posúdením dôležitých otázok vnášajú chaos do ustálenej aplikácie judikatúry ESĽP.

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd SR dovolanie ministerky spravodlivosti SR podané v prospech obvineného I. proti trestnému rozkazu odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Obvinenému bol opatrením sudcu pre prípravné konanie 30.03.2017, sp. zn. 0T 116/2016, ustanovený za obhajcu Mgr. Slavomír Trnkóci, ktorému bolo na vedomie 11.04.2017 zaslané vyjadrenie prokurátora, na ktoré doposiaľ nereagoval.

Prvostupňový súd dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len ministerky spravodlivosti alebo dovolateľka) spolu so spismi pod sp. zn. 0T 116/2016, a 1 T 6/2014, predložil 21.04.2017 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd).

Najvyšší súd ako súd dovolací zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni v zmysle § 369 ods. 1, § 370 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.). V dovolaní sú uvedené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a dovolanie je riadne odôvodnené podľa § 374 ods. 1 Tr. por.

Dovolanie na podnet predsedu okresného súdu podala ministerka spravodlivosti proti právoplatnému trestnému rozkazu, čo je v súlade s § 368 ods. 1, ods. 2 písm. a/, § 371 ods. 3, § 372 ods. 1 Tr. por.

Dovolací súd po zistení, že nie sú dané žiadne zákonné dôvody pre odmietnutie dovolania, preskúmal na neverejnom zasadnutí v súlade s § 382a Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvod dovolania, ktorý je uvedený v dovolaní, pretože v súlade s § 385 ods. 1 Tr. por. je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania a zistil, že dovolanie ministerky spravodlivosti je dôvodné.

Dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

Zo spisov je zrejmé aj to, že obvinenému M. R. bola uložená sankcia zákazu činnosti (viest' motorové vozidlo) rozhodnutím DI Bratislava V pod č. ORP-P-85/BAV-OBCP-2014, z 12.02.2014, právoplatným 12.02.2014, na 24 mesiacov od 27.12.2013 do 27.12.2015, za skutok z 12.01.2014, za závažné porušenie povinností vodiča podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 8/2009 Z.z.

Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V z 21.01.2014, sp. zn. 1 T 6/2014, ktorý nadobudol právoplatnosť 15.02.2014, bol obvinený M. R. uznaný vinným z prečinu ohrozovania pod vplyvom

návykovej látky podľa § 289 ods. 2 Tr. zák., ktorý spáchal 27.12.2013. Za to mu bol uložený podľa § 289 ods. 2, § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiace, ktorý mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienčne odložený na skúšobnú dobu 20 mesiacov. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. mu bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na 2 roky. Tento trest zákazu činnosti bol nariadený vykonávať od 28.12.2015 (po skončení iného zákazu činnosti) s tým, že ho mal vykonávať do 28.12.2017.

V zmysle § 14 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch do času zákazu činnosti sa započítava čas, po ktorý páchatel na základe opatrenia orgánu štátnej správy vykonaného v súvislosti s prejednáványm priestupkom nesmel už túto činnosť vykonávať; nezapočítava sa však čas výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 61 ods. 8 Tr. zák. do doby výkonu trestu zákazu činnosti sa nezapočítava doba výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody; započítava sa však doba, počas ktorej bolo páchatelovi pred právoplatnosťou rozsudku podľa osobitných predpisov odňaté oprávnenie na činnosť, ktorá je predmetom zákazu a doba, počas ktorej už nesmel na základe opatrenia štátneho orgánu túto činnosť vykonávať.

To znamená, že doba, po ktorú odsúdený na trest zákazu činnosti uložený zákaz nerešpektuje, nepredlžuje dobu výkonu tohto trestu. Túto dobu predlžuje len výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, pokiaľ bol popri ňom uložený trest zákazu činnosti.

Podľa § 438 ods. 1 Tr. por. predseda senátu po právoplatnosti rozsudku, ktorým bol uložený trest zákazu činnosti, bez meškania rozhodne o započítaní času, po ktorý bolo odsúdenému pred právoplatnosťou rozsudku odňaté oprávnenie na činnosť, ktorá je predmetom zákazu, do výkonu trestu zákazu činnosti.

Povedané inak, výkon trestu zákazu činnosti - jeho začatie nie je možné nariadiť na neskoršiu dobu, napr. pre výkon sankcie zákazu činnosti uloženej správnym orgánom v inej veci. Teda ak sú uložené dve sankcie zákazu činnosti rovnakého charakteru, z toho jedna správnym orgánom a druhá súdom, potom ich výkon prebieha súbežne. Zápočet času - doby odňatia oprávnenia na činnosť sa musí týkať iba takého rozhodnutia správneho orgánu, ktoré má súvislosť s prejednávanou vecou pred súdom a predchádzalo právoplatnosti rozsudku.

Niet pochýb o tom, že zákaz činnosti (viesť motorové vozidlo) uložený správnym orgánom a trest zákazu činnosti (viesť motorové vozidlo) uložený súdom, nie sú rovnakým druhom sankcií, ako na to nesprávne poukázal vo vyjadrení prokurátor.

Z citovaných ustanovení je však zrejmé aj to, že správny orgán, resp. súd nie sú oprávnení pri rozhodovaní o sankciách zákazu činnosti vzájomne si zasahovať v akomkoľvek smere do tejto činnosti, alebo tieto uložené sankcie započítavať a ani posúvať začiatok ich výkonu na neskoršiu dobu. Pre takýto postup chýba zákonné ustanovenie a do úvahy neprichádza ani analogické použitie iných ustanovení Trestného poriadku.

Uvedenému zodpovedá aj to, že pre potreby podmienenečného upustenia od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti sa postupne uložené a nevykonané tresty zákazu činnosti, ohľadne tej istej činnosti, spočítajú. Osobitne tie, ktoré uložil správny orgán a osobitne tie, ktoré uložil súd.

Vyjadrené odôvodňuje zároveň konštatovať aj to, že trest zákazu činnosti uložený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1 T 6/2014, nezačal plynúť 28.12.2015 (po vykonaní sankcie zákazu činnosti), ale začal plynúť 15.02.2014, teda v deň, kedy toto rozhodnutie sa stalo právoplatným a ukončený bol 15.02.2016.

V tomto smere okresný súd v predmetnej trestnej veci pochybil, lebo vychádzal zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený.

Obvinený M. R. v dobe spáchania skutku (08.05.2016) uvedeného v napadnutom trestnom rozkaze, sp. zn. OT 116/2016, už trest zákazu činnosti uložený nemal, resp. už ho predtým vykonal. Ak napriek tomu bol obvinený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. OT 116/2016, z 10.05.2016, kedy nadobudol aj právoplatnosť, uznaný vinným z prečinu podľa § 348 ods. 1 Tr. zák. a za to mu bol uložený trest zákazu činnosti podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., došlo zo strany rozhodujúceho súdu k porušeniu zákona v týchto ustanoveniach v neprospech obvineného. Uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je preto naplnený.

Najvyšší súd preto rozhodol tak, ako je vyjadrené vo výroku rozsudku. Povinnosťou prvostupňového súdu bude prejednať vec zákonným spôsobom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.